

Nr 212.

Av herr **Anderson, Erik**, m. fl., i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skogsaccis*.

De grunder för skogens och skogsbrukets beskattning, vilka framlagts i propositionen nr 102 med förslag till kommunalskattelag samt propositionen nr 105 med förslag till lag om skogsaccis, torde icke vara i allo fullt ändamålsenliga. Vi anse oss därför böra i vissa delar påyrka ändring i de föreslagna bestämmelserna om skogsbrukets beskattning. Våra erinringar rikta sig dels mot den allmänna avvägningen av skogsbrukets beskattning i jämförelse med andra näringars, dels mot beläggandet av husbehovsvirket med skogsaccis samt dels slutligen mot uttagandet av skogsaccis till landstingen.

Skogsbeskattningens avvägning.

Kungl. Maj:t säger sig vid avvägandet av skogsbeskattningen vilja utgå från det av kommunalskatteskommittén framlagda s. k. oreviderade C-förslaget. Detta innehöll, att repartitionstalet för garantiskatten å fastighets skogsvärde skulle sänkas från nuvarande 6 % till 3 %, samt att denna sänkning skulle kompenseras genom införandet av en fristående objektskatt å avverkat virkes rotvärde (vilken alltså skulle ersätta skogsaccisen). I propositionen karakteriseras förändringen sålunda: »Rent praktiskt ligger frågan till på det sätt, att den nuvarande garantibeskattningen å 6 % av fastighetens skogsvärde samt den nuvarande skogsaccisen utbytas mot en nedsatt garantibeskattning och en ny accis, i regel större än den nuvarande accisen, men ej så stor som den bortfallande garantiskatten och den nuvarande skogsaccisen sammanräknade». Den nya accisen beräknas nu i propositionen på det sätt, att den skall kompensera sänkningen av fastighets-garantiskatten från 0.06 till 0.03. Därvid har emellertid ej tagits hänsyn till det förhållandet, att den del av garantien, som ligger mellan 0.06 och 0.03 av skogsvärdet, ingalunda alltid tages i anspråk. För att fullt motsvara den effektiva sänkningen av fastighetsskatten å skogsvärdet hade den nya accisen därför rätteligen bort avpassas att uppväga ett något lägre repartitionstal än 0.03. När nu så ej skett, utan accisen kalkylerats så, att den skall kompensera ett repartitionstal å fastighetsgarantiskatten av 0.03 fullt ut, så ligger redan häri en skärpning av skogsbeskattningen utöver vad som enligt den av Kungl. Maj:t intagna utgångspunkten varit principiellt riktigt.

Denna skärpning ökas än ytterligare genom vissa andra i propositionen vid-

tagna åtgärder. Kommunalskattekommittén har beräknat, att en fastighetsskatt efter 3 % å skogsvärdet jämnt uppväges av en skogsskatt å avverkat virkes rotvärde, vilken utgår med 0.30 av medelutdebiteringen å skattekrona. Detta relationstal 0.30 har nu Kungl. Maj: t godtyckligt höjt till 0.33, vilket innebär en andra skärpning av skogsbeskattningen. En tredje sådan ligger däri, att med bibehållande av skogsaccisen vid 0.33 av utdebiteringen fastighetsskatten å skogsvärdet godtyckligt höjes med en tredjedel från 0.03 till 0.04. Denna åtgärd har försvarats därmed, att den utförda provtaxeringen skulle hava visat, att inom vissa norrlandskommuner en fastighetsskatt å skogsvärdet efter 0.03 och en skogsaccis beräknad efter en tredjedel av utdebiteringen kunde befaras sänka antalet skattekronor och därigenom nödga till höjning av uttaxeringen.

Det torde icke råda något tvivel därom, att icke de olika jämkningar, som, enligt vad ovan sagts, gjorts i propositionen vid beräkandet av skogsbrukets repartitionstal, komma att för den övervägande största delen av landet medföra en föga rättvis merbelastning av skogsbruksnäringen i skattehänseende. Vi kunna icke känna oss övertygade om riktigheten av uttalandet i propositionen, att skogsbruket, trots dessa godtyckliga jämkningar uppåt i dess skattesatser, skulle komma att bliva lindrigare beskattat än nu.

Framförallt finna vi det vara olämpligt, att på grund av de abnorma förhållanden, som kunna vara rådande i några lappmarkssocknar, företaga sådana omjusteringar i skogsbrukets repartitionstal, att jordägarna i hela det övriga landet bliva lidande därpå. I detta sammanhang vilja vi även framhålla, att resultaten från den i lappmarken utförda provtaxeringen knappast kunna tillmätas någon beviskraft. Dels ingår nämligen i beräkningarna det abnorma året 1923, då avverkningarna voro ovanligt små och det avverkade virkets rotvärde abnormt lågt, och dels bör jämväl bemärkas, att skogsförhållandena i lappmarken på grund av den särskilda lagstiftning, som där är gällande, helt avvika mot i landets övriga delar. Skogarna i Lappland bestå till övervägande största delen av gammal grov timmerskog. Skogsvärdet och dess andel i fastighetsskatten bliva sålunda därstädes höga. Å andra sidan äro såväl tillväxten som den genom lagstiftning särskilt reglerade avverkningen abnormt små. Förhållandet mellan skogsvärde och avverkning äro i lappmarken sålunda helt andra än i övriga delar av riket. Det är därför ingalunda rätt att av resultaten från en provtaxering i en lappmarkssocken draga slutsatser, som sedan tillämpas vid utformandet av skogsbeskattningen för hela Sverige.

Vi äro sålunda av den meningen, att skogsbrukets skattebelastning enligt propositionen blir allt för hög och att densamma måste modifieras. Ett sätt att genomföra en sådan lindring är, att repartitionstalet för fastighetsskatten å skogsvärdet sänkes från 0.04 till det principiellt riktiga talet 0.03.

En annan metod, vilken synes oss praktiskt taget lämplig, är att bibehålla den i nu gällande skogsaccislag intagna bestämmelsen om att skogsaccisen må utgöra högst två procent av det avverkade virkets rotvärde. Denna metod bör

enligt vårt förmenande föredragas, ty enligt densamma erhåller man ett skydd mot en allt för hög skattebelastning å skogen, medan samtidigt kommunen genom fastighetsskatt efter 0.04 å skogsvärdet får garanti för jämna och pålitliga skatteintäkter från skogen.

Husbehovsvirkets beläggande med skogsaccis.

Alltifrån det skogsaccisen infördes, har husbehovsvirke av alla slag varit fritt från skyldighet att utgöra skogsaccis. Detta virke har i stället beskattats genom sin anpart i den kombinerade inkomst- och fastighetsskatten. I ett av kommunalskatteskommitténs olika alternativ föreslogs emellertid, att virke till nybyggnader skulle vara accispliktigt, medan det övriga husbehovsvirket fortfarande borde vara fritt. Propositionen går nu ett steg längre, i det att den föreslår, att all avverkning, vars rotvärde överstiger 100 kr., skall taxeras och debiteras till skogsaccis. En betydande del av husbehovsvirket skulle härigenom, oavsett vartill det användes, bliva accispliktigt.

Detta kunna vi för vår del av flera anledningar icke godkänna. Husbehovsvirket blir i varje fall beskattat genom inkomstskatten och fastighetsskatten å skogsvärdet. Även om måhända vissa teoretiska motiv skulle kunna åberopas för att rycka in husbehovsvirket i dess helhet under accisplikten, så tala så många praktiska skäl emot en sådan åtgärd, att den förvisso ej bör ifrågakomma.

Vi syfta då först på de stora svårigheterna att rätt uppmäta och värdera de viktigaste sortimenten av detta virke. Huvudparten av husbehovsvirket utgöres av bränsle. Härtill användes i de flesta orter grenar, toppar och annat avfall, lövbuskar från röjningar, det klenaste gallringsvirket och dylikt. Detta virke uppkapas i regel ej i vedlängder, utan hemforslas från skogen i långlängder och göres nästan aldrig till föremål för uppmätning. Virkets beskaffenhet medför i övrigt, att detsamma är synnerligen svårt att exakt uppmäta. Vanskligt är även att uppskatta dess rotvärde. Skulle nu accisplikt och därmed även deklarationsskyldighet införas för detta virke, så bleve följden, att taxeringsmyndigheterna bleve överhopade med ett mycket stort antal deklarationer från avverkare, vilka tidigare ej behövt avgiva sådana. Dessa nya deklarationer komme var för sig att upptaga mycket små och därtill mycket osäkert uppskattade virkesbelopp. Vinsten för kommunen ur skattesynpunkt bleve förvisso tämligen liten. Däremot komme ett betydande besvär och ökat arbete att orsakas såväl för taxeringsmyndigheterna som för deklaranterna själva.

Vad ovan sagts om virke till bränsle gäller i lika mån virke till hägnader, stör, täckdiken och dylikt. Svårigheterna att korrekt uppmäta och bokföra detta virke äro desamma som beträffande bränslet. Även nämnda virkesslag böra därför vara fria från skogsaccis.

Enahanda är enligt vårt förmenande fallet med reparations- och slöjdvirket.

Det är förvisso ett nationalekonomiskt intresse, att byggnadsbeståndet å jordbruksfastigheterna underhålls och vårdas väl. Det är därför klokt, att det virke, som användes för sådana ändamål, ej blir för hårt beskattat.

Med virke för nybyggnader kan i viss mån ett annat förhållande sägas råda. I den mån nybyggnad avser ersättandet av förslitna laga hus å fastigheten, är visserligen det använda byggnadsvirket närmast jämförbart med reparationsvirket. Därutöver kunna emellertid nybyggnader utföras för försäljning i samband med avyttring av tomter och jord eller i affärssyfte för hyresändamål m. m. Det virke, som avverkas för dylika syften, är närmast att jämföra med för försäljning avsett virke, och det finnes ingen anledning att befria detsamma från skogsaccis. Nu kan det emellertid stundom vara svårt att särskilja det nybyggnadsvirke, som nyttjas för olika ändamål. Vi anse därför, att allt virke, som användes för uppförandet av nya byggnader å en fastighet, bör vara accispliktigt.

Vid bedömandet av frågan om huruvida husbehovsvirket i allmänhet bör åläggas skogsaccis eller ej, bör man slutligen icke bortse från vissa folkpsykologiska synpunkter. Den skogsägande befolkningen betraktar sedan gammalt husbehovsvirket, eller i varje fall bränslet, såsom en avfallsprodukt, som förvisso icke har det värde, att den bör göras till föremål för en specialbeskattning. En sådan beskattning skulle nödgå den jordägande befolkningen att uppmäta och på ett avsevärt omständligare sätt än tillförne värdera detta virke. Förvisso skulle detta i vida kretsar väcka förargelse och missmod. Det ekonomiska gagnet för kommunerna av husbehovsvirkets (med undantag av nybyggnadsvirkets) indragande under skogsaccisen är ej heller så stort att det kan motivera en lagändring, som av ett talrikt befolkningslager skulle mottagas med ovilja.

Införande av skogsaccisplikt till landstingen.

I § 14 av lagen om skogsaccis har intörts bestämmelse om att sådan skall utgå jämväl till landstingen; detta dock blott med hälften så stort belopp som till primärkommunerna eller med en sjättedel av utdebiteringen per skattekrona i medeltal under de sista fem åren.

Den ytterligare skärpning av skogsaccisen, som ligger i dess sålunda föreslagna utsträckande att utgå även som landstingsskatt, finna vi olämplig. Såsom vi förut framhållit, innebära de i propositionen framlagda grunderna för skogsbrukets beskattning knappast någon lindring, snarare en åtstramning, i jämförelse med nu rådande förhållanden. Vi anse oss därför bära avstyrka, att skogsaccis uttages till landstingen.

Sammanfattning.

I enlighet med vad anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta,

att den i nu gällande skogsaccislag intagna bestämmelsen om att skogsaccisen må utgöra högst två procent av virkets rotvärde bibehålles;

att av husbehovsvirke endast virke till nybyggnader lägges under accisplikt, under det att samtliga övriga slag av husbehovsvirke befrias från skyldighet att utgöra skogsaccis; samt att skogsaccis ej skall utgå till landstingen.

Stockholm den 8 mars 1927.

Erik Anderson.

K. J. Gustafsson.

M. Svensson.
